

5° Assise européennes sur le plurilinguisme

23-24 mai 2019 - Bucarest

"Il plurilinguismo nello sviluppo sostenibile, la dimensione nascosta"

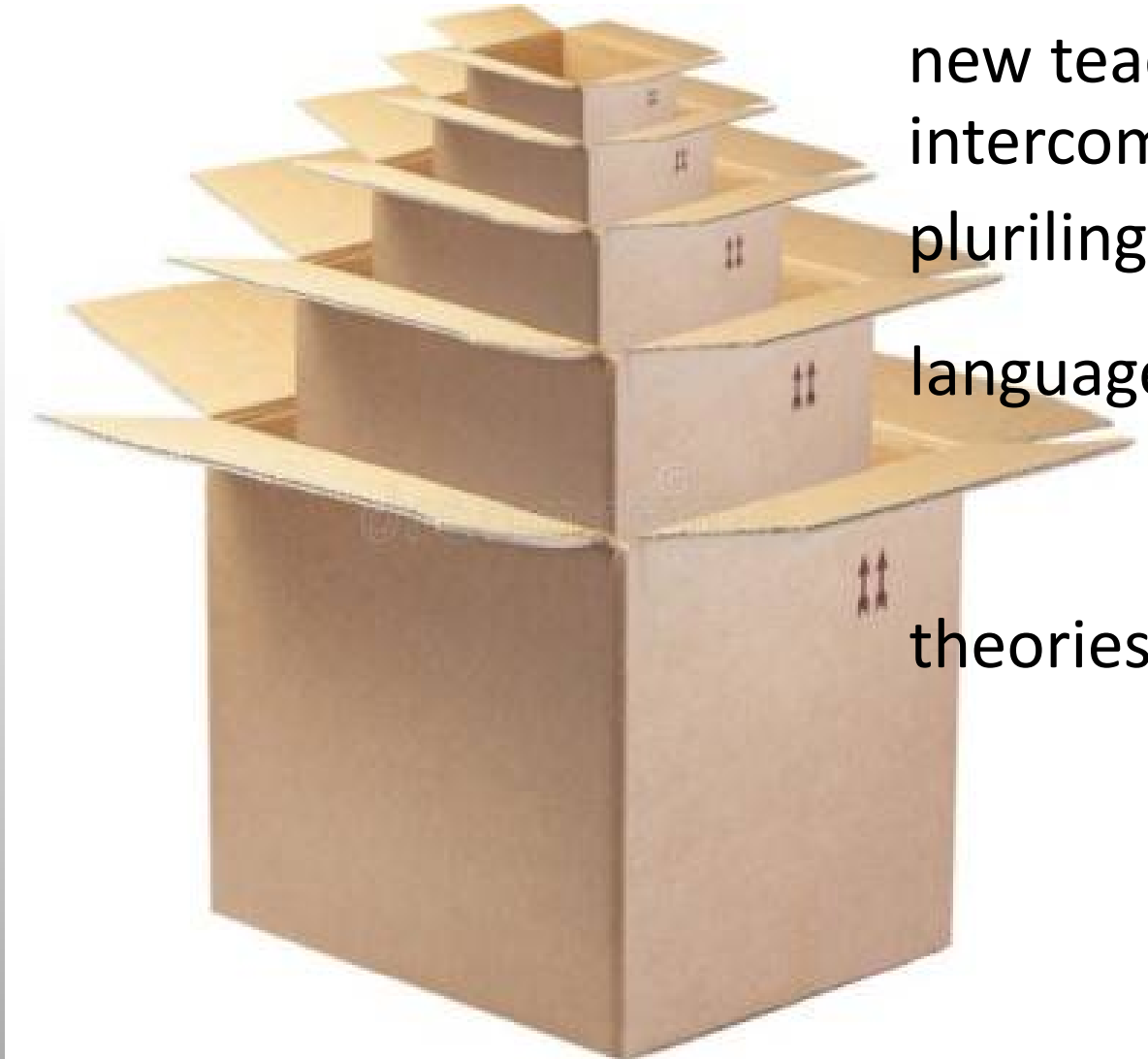

‘Pensiero ecologizzante’ ed educazione linguistica: l’apporto dell’intercomprensione

Bucarest, 23 maggio 2019

Anna Bertelli
CCL Centro Competenza Lingue
Università di Bergamo (Italia)

ecological thinking: deep into awareness

new teaching practices in IC
intercomprehension (IC)

plurilingualism

language education

theories of reference

ecological thinking: what social Sciences tell us

BATESON 1972

ecology of mind

ideas, mentality, cultures as 'ecosystem structures'

dualism vs. complexity

understanding of complexity
→ 'systemic knowledge'

paradigmatic reform of education and thought (aptitude to organize knowledge)

MORIN 1999

ecology of action

split knowledge/hyperspecialization vs. transnational reality/multidimensional problems

circular process between separation and connection, analysis and synthesis

'I want it all and I want it now' generation

ecology of living

'permanent revolution' of knowledge

intercultural communication = informal and open cooperation, listening, no expectancy

BAUMAN 2012

ecological thinking: keywords

complexity
interconnection/interdependence
relativity
resiliency
contextualization
self knowledge/
relational identity
self consciousness
ECOLOGICAL THINKING

ecological thinking: the role of language education

language education
must take
the **challenge**
of complexity

in class:

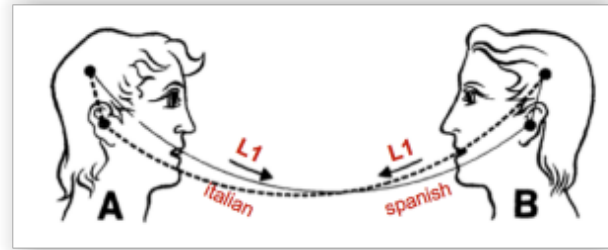
- development of observation and strategic competences
- no separation among linguistic, (inter)cultural and educational goals

curricula with transversal educational goals

from multilingualism to plurilingualism

languaculture and interculturalism

ecological thinking: why intercomprehension

principles:

- plurilingual approach → simultaneous exposure to multiple languages
- partial competences → comprehension 'only'
- attention to processes and strategies → leads towards learner's autonomy
- learning transversality → comprehension among closely related languages
- reflection on languages and role of L1 → metalinguistic competences

(FREPA/CARAP 2010, Bonvino 2015)

ecological thinking: why intercomprehension

«Decisive for the intercomprehension process to take place will be the existence of the willingness of the individual to interact with Otherness»

(Santos, 2010:41)

«Apprendre l'intercompréhension va de pair avec le développement personnel à travers une relation éthique avec autrui»

(Jamet y Spiță, 2010:15)

ecological thinking: why intercomprehension

if we assume that a **language expresses a discourse** and that a discourse is **articulated within one's own experience in the world**, the possibility of approaching 'other-worlds' through their mother tongues constitutes an added value for a more articulated understanding of diversity

the immersion in a simultaneous plurilingual context contributes to the placement of the languages in contact within a continuum of close cognitive distance and to the **construction of a cultural linguistic identity based on an interdependence in the difference**

focus on relational identity based on correspondences and differences

constant repositioning of one's cognitive-emotional self

ecological thinking: new paths in IC practice

IC 'experimentation'

CRITICAL THINKING

basic written IC level 'EuRom5'

integration of intercultural goals:

- texts culturally characterized (Euronews.com)
- comparative approach
- from language to discourse

RESILIENCY

advanced IC level

consolidation of learner's autonomy:

- written texts, audio, video
- 9 languages
- 'active' lexical continuum grids
- wide range of comprehension activities

focus on relational identity based on correspondences and differences

constant repositioning of one's cognitive-emotional self

ecological thinking: new paths in IC practice

basic/advanced level – developing CRITICAL THINKING

LEARNING WORLD

Uniformes escolares: vestir ou não vestir?

De Euronews [Seguir @euronewspt](#) Últimas notícias: 31/05/2013

LEARNING WORLD

Divise a scuola: simbolo, costrizione o moda

da Euronews [Segui @euronewsit](#) ultimo aggiornamento: 31/05/2013

LEARNING WORLD

L'uniforme, une tradition à la pointe de la mode

Par Euronews [Suivre @euronewsfr](#) Dernière MAJ: 31/05/2013

COLÔMBIA

Mais um duro golpe para a guerrilha colombiana

De Euronews [Seguir @euronewspt](#) Últimas notícias: 28/03/2012

COLOMBIA

Colombia: Farc in ginocchio, recuperati i corpi di 34 guerriglieri

da Euronews [Segui @euronewsit](#) ultimo aggiornamento: 28/03/2012

COLOMBIE

Les Farc décimées par l'armée colombienne

Par Euronews [Suivre @euronewsfr](#) Dernière MAJ: 28/03/2012

- selection of culturally connoted texts
- possibility of reaching the same information in different languages-textual comparison
- culturally connoted language constructions/lexical and grammatical correspondences
- work on correspondences and divergences of content and reflection on the communicative intentions of the writer

ecological thinking: new paths in IC practice

basic/advanced level – developing CRITICAL THINKING

- Important subject from a cultural, political and **emotional point of view**
- very participated session, many interventions that allowed the **integration of information and personal opinions on communicative intentions of the author**
- ✓ Text in Portuguese: neutral, descriptive and objective version of pure factual information
- ✓ Text in Italian: more participate in the events from a human point of view:
lexicon: 'vittime', " in ginocchio 'suggest affective involvement and empathy
- ✓ Text in French: the debate is strong and focuses France's ideological position on Colombian politics:
 - lexicon: 'farc décimées', 'guerrilleros tués' 'combattants des Farc ont été abattus'
have been considered ideologically connoted
 - the presence of a paragraph that seems to confirm the previous reflection is evident:
'La plus ancienne guerrilla d'Amérique du sud, fondée in 1964 pour défendre les petits paysans colombiens'

COLÔMBIA
Mais um duro golpe para a guerrilha colombiana
De Euronews [Seguir @euronewspt](#) Últimas notícias: 28/03/2012

COLOMBIA
Colombia: Farc in ginocchio, recuperati i corpi di 34 guerriglieri
da Euronews [Segui @euronewsit](#) ultimo aggiornamento: 28/03/2012

COLOMBIE
Les Farc décimées par l'armée colombienne
Par Euronews [Suivre @euronewsfr](#) Dernière MAJ: 28/03/2012

ecological thinking: new paths in IC practice

advanced level – developing RESILIENCY/1

PORTUGUÉS
ESPAÑOL
CATALÀ
FRANÇAIS
ITALIANO

ROMÂN
OCCITAN
FURLAN
LADIN
GALLEGO

WIDER VARIETY OF LANGUAGES

Los Gilets Jaunes: un movement plen de rason, mas que chepica

Lo movement dels Gilets Jaunes a causat un grand revolum social dins tot l'estat francés —e de rebucada dins la màger part d'Occitània—. E mai s'amb lo temps lo nombre d'estradas barradas es mendre, las accions de protesta se multiplican e de collectius de tota mena jonhon aquel movement, coma los estudiants. Aquel movement protesta contra la pojada de las taxas suls carburants e sus las veituras, e d'autres mesuras de Macron qu'empaurisson mai encara los pus paures.

5

10 Semblariá que lo president Macron e lo govèrn de son primièr ministre aguèsson ensaijat de far una experiéncia sociala, en cometent d'abuses contra la populacion per veire quin èra lo nivèl de resisténcia dels ciutadans, fins a passar l'òsca. Demest las mesuras que prepausa l'executiu d'Édouard Philippe i a una taxa sus las veituras pus vièlhas e cap per las gròssas cilindradas nòvas que polluisson mai. En mai d'aquò, es completament cinic de prepausar de taxas per evitar la pollucion sens vertadièra politica alternativa compensatòria, es pas en parant ansin que polluisson mens. Es evident que seriá plan melhor de torçar las lèigas de

15

Droga a Urtijèi: i Carabinieri de Urtijèi abina cocaina

Urtijèi - Ntan n control fat da pert di Carabinieri per jì contra l cunsum de droghes iel uni abinà droga te n local a Urtijèi. N èl de 38 ani, che disturbava n pert d'autri tlienc, se à desmustrà scialdi nervèus canche i Carabinieri je unic adalerch. Do n control fat sèura prò iel uni abinà na dosa de cocaina pra l èl, che je uni dat sèura al Cumissariat de Guviern.

Droga a Urtijèi: i Carabinieri de Urtijèi abina cocaina

Urtijèi - Ntan n control fat da pert di Carabinieri per jì contra l cunsum de droghes iel uni abinà droga te n local a Urtijèi. N èl de 38 ani, che disturbava n pert d'autri tlienc, se à desmustrà scialdi nervèus canche i Carabinieri je unic adalerch. Do n control fat sèura prò iel uni abinà na dosa de cocaina pra l èl, che je uni dat sèura al Cumissariat de Guviern.

5

Ntan n auter control à i Carabinieri abinà n valgun grams de cocaina pra doi ièuni de 20 y 26 ani. Nce chisc je unii dac sèura al Cumissariat de Guviern y sambèn ti iel uni tèut la droga.

13.11.2018, (120 parole)

<http://www.lausc.it/valedes-ladines/gherdeina/8671-droga-a-urtijei-icarabinieri-de-urtijei-abina-cocaina>

Droga a Urtijèi: i Carabinieri de Urtijèi abina cocaina

O echipă de cercetători din China a anunțat că a reușit în premieră să obțină soricei sănătoși provenind de la două mame.

O echipă de cercetători chinezi a anunțat finalizarea cu succes a unui experiment privind obținerea de soricei sănătoși de la două mame, relatează The Guardian. Anterior, au fost obținuți soricei cu doi tati, dar aceștia au supraviețuit numai două zile. Pentru a obține soricei de la două mame, cercetătorii au folosit celulele stem embrionice de la o femelă, iar apoi, cu ajutorul instrumentului de editare genetică Crispr-Cas9, au modificat ADN-ul unor celule provenite de la o altă femelă pentru ca materialul genetic să aibă caracteristici cât mai apropiate de cele ale masculilor. Au rezultat astfel 29 de soricei vii din 210 embrioni.

5

10 Puii de rozătoare au fost normali, au ajuns la maturitate și au avut la rândul lor pui, spun cercetătorii implicați în experiment. Deși experimentul demonstrează că barierele biologice în cazul reproducerii indivizilor de același sex pot fi depășite, nu există vreo perspectivă în privința folosirii acestei tehnici în cazul oamenilor, notează The Guardian.

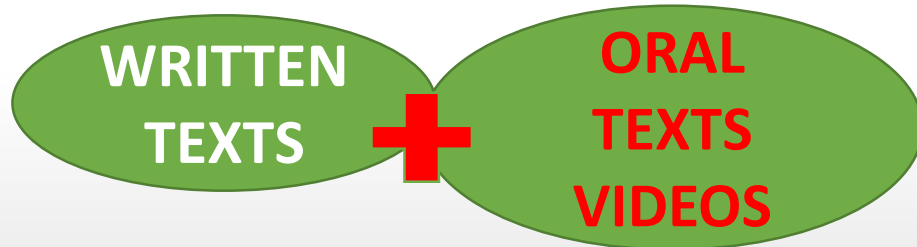
12.10.2018, (181 parole)

https://adevarul.ro/tech/stiinta/premiera-soricei-parinti-acelasi-sex-1_5bc09b3edf52022f757014ce/index.html

ecological thinking: new paths in IC practice

advanced level – developing RESILIENCY/2

OPENING TO ORAL IC

ecological thinking: new paths in IC practice

advanced level – developing RESILIENCY/3

WIDER RANGE
OF IC ACTIVITIES

GLOBALITY/ANALYSIS
LEXICON/GRAMMAR
'ACTIVE GRIDS'

S5 TESTO EURONEWS			
P	E	I	F
		FIUMI	
		SCIENZIATI	
		INQUINAMENTO	
		REAGENTI CHIMICI	
		L'ESSERE TORBIDO	
		RACCOGLIERE (CONIUGATO)	
		RESIDUI PLASTICI	
		DATI RACCOLTI	
		SONO UNA GRAVE MINACCIA	
		PROVETTE	
		LUCE SOLARE	
		PROCESSI CHIMICI E BIOLOGICI	
		CAPIAMO ALCUNI ASPETTI	

S11/E – SCHEDA RIORDINO TESTO

VIDEO – TRES HERMANAS

Rivedi più volte il video e riordina la sequenza del racconto

☐	'ANTONIA! YO ESTABA SUBIENDO O BAJANDO?'
☐	DICE 'YA VOY, VOY A VER' Y (ENTONCES) VA SUBIENDO LA ESCALERA...
1	TRES HERMANAS ANCIANAS, 94, 96, 98 AÑOS Y... VIVEN JUNTAS.
☐	DICE LA OTRA 'CONCHO ESTAS (DUAS) HERMANAS MIAS SÍ TAN MALAS! OJALÁ YO NUNCA PONERME ASÍ Y TOCO MADERA!'
☐	'VEN ACÁ, YO ESTABA ENTRANDO... O SALIENDO DE LA BAÑERA?'
☐	(...) 'YA VA! QUIÉN ES?'
☐	HAY UNA QUE SE ESTÁ BAÑANDO, SE SECA, CUANDO SALE DE LA BAÑERA TIENE UN PIÉ ADENTRO Y UNO AFUERA Y DICE:
☐	DICE 'JULIA! YO ESTABA ENTRANDO... O SALIENDO DE LA BAÑERA?'
☐	'YA VOY! Y (Á MIRAR) LA ESCALERA DICE 'YO ESTABA SUBIENDO... O BAJANDO?'

S11/L – SCHEDA TEMPI VERBALI

Rileggi i testi delle interviste e inserisci i verbi nelle caselle corrispondenti (non è indispensabile capire il significato ma solo intuire il tempo verbale!)

Pellegrini1: infanzia e guerra
Mi nte cater meis: **complesce** novântavot agn, **son nasciude** i vintidoi de agost del milenuofcintchidesc fors n Onies de Pusteria perché chiò i **combatéva**: I eva da chëla pert che i **combatéva** e i Col de Lana cassù... e dut **jiva** per aria.
On mossù lascé dut e se n jì co nen pico ciar trat da doi vase, chëi tânt che **steva** su sun sto ciar e i rest on **porté** dut nta la zentral, che ades la no **và** plu, che i **eva vignù** ju chëla boa nviade de La Roe e la f' **à rovinade** e i f' **à sarada** la zentral.
Nascioma **son partis**, mi **eva** ncora **da nasce**... i **é partis** de jujn e de agost son nasciude mi, fors n Onies, e dopo i n' **à plindemé** plu n fora, fora a Fel, sunsom na gran riva, brta, che i **dijéva** che i **mossa** feré le pite... me **capieiso**?
Sol... i **eva** tânt ért che gnánca le pite nò no **steva** mpe.
E iò **son stei** nfince ntel desdot cånche s' **à podù vigni de** ritorno che i **ava lascé** de combate. E
on ciapé dut desfat chiò... le noste cese, che i **eva** n puor de barache de len, chële i i **à lascide**...
i **eva** pa ben rovinade ma mio pere i i **à laorde** fora piàn piàn, noe, e chi che **eva** le cese de mur i **eva** dute **brujade e batude** ju... **penseve** ci desenour.
E da mangé no se n **eva**, se **jiva** n viade a la setemara a La Pié a fossené, i **dijéva**, che i **deva** fora n puor de roba e senò se **vivéva** de ierbe: ortie, lavac, giameite, grijoi, e cosita... jedola... e dut i **eva** bon!

Pellegrini2: Vita da contadini
Onva trei vase, **parché** mio pere i **ava** na sorela e chësta l'ava doi fioi noe, e i **à compré** le cese che i **eva** dijabitade iò, ben tacade pro chële de len, chësta **eva** de mur, chësta cese che i **à compré** per sta sorela de mio pere dato che l'ava sti doi fioi noe, nasciuc ntânt la guera come tantiscimi.
E nfeti nte stala **fajonva** auna e laore, **laoronva** ence auna, i ciamp auna, ma senò **sonva** separei. Ei, lori **ava** na vacia e nos n **onva** doi e ciamp n **eva** pa ben n valguor: un, doi, trei, cater, cinch... cinch ciamp, cater de gragn e un plu pico daite da Renac, ei, che **dijonva** nta Piàn Molin, Piàn Molin ei.
Nfati, ma i **eva** agn tânto sciéc che **vigniva** i orde dut dut malé... mi nò sè cì che i **eva**.
Nascioma, mparéssa che asse bù da fe ben a la tiers poussé, cater agn che **à duré** la guera, nveze no **garatéva** tânt no. L orde dut da vierm, i se i **mangéva**, i **toméva** via a n certo punto, nfati la raccolta l'eva plutoat, ei, misera, ma on **mossù** **tré avánti** mefo e... e tasse n **eva** assé depù de nviade, de davánt la guera, perché n Italia se n **paievé** de tasse e se n **paie** ncora.

presente	
imperfetto	
imperfetto (con vb. modale)	
passato prossimo	
passato prossimo (con vb. modale)	
trapassato prossimo	

Osserva le voci verbali in rosso. Cosa noti? Perché, secondo te?

ecological thinking: new paths in IC practice

advanced level – developing RESILIENCY/4

IC RELATIONAL ASPECT

- ✓ peer work/collaborative learning
- ✓ work phases and times
- ✓ management of:
 - previous learning habits
 - comprehension expectations
 - valorization of learning process

IC and ecology of mind

CRITICAL THINKING and RESILIENCY

Their integration to linguistic aims:

- opens to the awareness of the inseparability between language and culture
- sensitizes to the new and the unexpected
- prepares for the search for efficient strategies
- helps to see the correspondences in the diversity and to interpret the detail in the context
- invites to constant repositioning and relativization of identities

References

- Bateson G., 1972, Steps to an Ecology of Mind: Collected Essays in Anthropology, Psychiatry, Evolution, and Epistemology. Chicago, University Of Chicago Press.
- Bauman Z., 2012, Conversazioni sull'educazione, Trento, Erikson.
- Bertelli A., (in stampa) 'Inter-comprender textos 'comparados': integración de reflexiones interculturales en procesos de aprendizaje plurilingüe con método EuRom', Atti del Convegno 2nd New Trends in Foreign Language Teaching, Granada, Spain, 17-18 maggio 2018.
- Bertelli A., 2016a, 'Intercomprensión e identidad cultural: consideraciones acerca de procesos interculturales en el aprendizaje receptivo plurilingüe', in AA.VV. Entre lenguas y culturas. Prácticas pedagógicas, tomo 1, Documentos de Ciencias Sociales, Bogotá, Ediciones Uniandes, 39-63.
- Bertelli A., 2016b, 'L'Intercomprensione nei CLA. Un contributo a una nuova società cognitiva', in Balboni P.E. (a cura di), 'I territori' dei Centri Linguistici Universitari: le azioni di oggi, i progetti per il futuro, Torino, Utet Università, 321-328.
- Bonvino E., 2010, Intercomprehension Studies in Europe: History, Current Methodology and Future Developments, <http://lingueletteratureculturestraniere.uniroma3.it/bacheca/ebonvino/wp-content/uploads/sites/13/2014/11/BONVINO-IC-in-Europe.pdf>
- De Carlo M. (a cura di), 2011, Intercomprensione e educazione al plurilinguismo, Porto S. Elpidio, Wizarts.
- FREPA/CARAP - Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures, 2010, <https://carap.ecml.at/Portals/11/documents/CARAP-version3-EN-28062010.pdf>
- Hall S., 1997, Representation. Cultural Representation and Signifying Practices, London, Sage.
- Jamet M-C., Spiță A., Points de vue sur l'intercompréhension: de définitions éclatées à la constitutions d'un terme fédérateur. Redinter-Intercompreensão 1. http://redinter.cat/web/files/revistas/5REDINTER_intercompreens%C3%A3o_1.pdf
- Morin E., 1999, La tête bien faite. Repenser la réforme, réformer la pensée. Paris, Seuil.

grazie!

annarosa.bertelli@unibg.it